

2021

LX. ŠP (25.–27. 6.)

Uplynul dlouhý rok od prvních koronavirových lockdownů, na jehož počátku, v květnu 2020, se téměř zázrakem podařilo uspořádat předchozí ročník ŠP – co ale bude dál, nikdo netušil. Mnohá vládní opatření proti pandemii byla chaotická, proto ani v této době neproběhla řada regionálních postupových přehlídek – a zda se uskuteční šedesáté písecké setkání, bylo ve hvězdách. Přesto pořadatelé věřili v zázrak, a dostavil se. Díky soustavnému sledování amatérské experimentální scény a souborů autorského a alternativního divadla se podařilo připravit program více než důstojný. Jako by pandemie ani nebylo.

Ročník, jako host festivalu, zahájila pražská Vosto5ka. Duo Ondřej Cihlář a Petr Prokop nabídlo své kultovní představení *Košičan 3* – již z roku 2004, kdy tento soubor ještě býval formující součástí píseckých soutěžních programů – nu, zábavná nostalgická vzpomínka, tentokrát v rámci off-programu... V něm se představila i další představení: *Laboratoř nebe* a *Voda mě napadá* z dílny místních uměleckých aktivistů – první, meditativní performance s aktivní účastí diváků v českobratrském kostele, druhá ve výstavním sále Sladovny, zaplněném prostorovými instalacemi výtvarníků, mj. Tomáše Žížky, Jiřího N. Jelínka, Veroniky Richterové a dalších, které „ve stylu Petra Nikla či Františka Skály *spoluvytvářely magické zážitkové divadlo*“, jak píše recenzent Vladimír Hulec.

Soutěžní program začal inscenací *Cesta do fantazie a skutečnosti* Ateliéru výchovné dramatiky brněnské JAMU – básnivý, taneční a pohybový trialog jedné neslyšící a dvou slyšících dívek jako „*křehká, pohybově a výtvarně pečlivá divadelní práce*“ podle scénáře a v citlivé imaginativní režii pedagožky Zojky Mikotové. Tradičně už, a opět zajímavou prací, představil své mostecké svěřence (soubor Všechny barvy duhy, ZUŠ Floriana Leopolda Gassmanna) režisér a pedagog, neúnavný Pavel Skála – v dramatizaci knihy Ivy Procházkové *Soví zpěv* nabídl inspiraci postupy pohybového divadla formou voicebandu, sól a dramatických situací. A se svým dalším souborem (Brambůrky) také „*aktivistický projekt na téma tělo a tělesnost*“ v inscenaci *Cvičme v rytme*, která mj. zaujala i výrazným hereckým nasazením. A další mostecký příspěvek: performer Matěj Výborný uvedl vlastní autorskou inscenaci *Kolem a kolem*, v níž se sebevědomě i s velkou technickou zdatností pokusil navazovat na tradice české moderní pantomimy (Matějovým mentorem je Radim Vizváry).

K výrazným osobnostem píseckých setkání patří už řadu let choceňská výtvarnice, básnířka, loutkářka a performerka Hana Voříšková. Opět potvrdila svou autorskou výjimečnost – jednak bajkou o „ikarovské“ cestě za svobodou *Haló, chci ven*, v níž spolu s klavíristou Tomášem Mohrem nabídla své typické a opět překvapivé objektové divadlo (s pískem, papírem a špejlemi), a jednak v sólovém představení *Rýžování*. „*Divadelní poezie, zázrak čirého spolubytí v čase a prostoru za existence výtvarné i slovní obrazivé magie... Verše se vsakují do obrazů, práce s předměty se vsakuje do prostoty slov*,“ poznamenává recenzent. Působivou miniaturní inscenací zaujala i královéhradecká Pavla Bútorová, dcera Karla Šefrny, odchovaná svitavským Cěčkem – inspirována knihou Schauna Tany *Cikáda* (loni předvedené jaroměřským souborem v jiné inscenaci) a haiku Macua Bašó uvedla kratičkou výtvarnou hru-instalaci *CKD* pracující se slovním a obrazovým detailem.

Potřetí v Písku vystoupilo v soutěžním programu ostravské Statické divadlo s inscenací *Podle všeho* (scénář Jakub Tichý, režie Ondřej Turoň). Podle Vladimíra Hulce formou i zpracováním dosud nejproblematictější – „*pokusem o jakési futuristické, undergroundové, barokem a jeho symbolikou inspirované divadlo uvízli v pasti vlastního divadelního neuměteltví*“... Přesto inscenace nabídla materiál pro dlouhou seminární diskusi.

Podobnými inscenačními prostředky se prezentovalo i nedašovské Divadlo Dohory v inscenaci **Hora bez** (soubor je se Statickým divadlem propojený jeho hudebníkem, hercem a výtvarníkem Janem Lörinczem). „*To už byl čistý jevištní nářez a poetika undergroundu – syrové sci-fi o apokalyptickém světě – v hávu jakéhosi artbrut divadla, divadelně nepoučeného, ničím divadelně neovlivněného, ničím divadelně se nezatěžujícím, herci ale nikdy nevypadli ze svého konceptu, děj se, co děj. To nikde jinde neuvidíte.*“, píše Hulec – naprosto jiná estetika, nekonvenčnost, bizarnost, podivínství. Inscenaci proto lektorský sbor (Vladimír Hulec, Roman Černík a Petr Váša) vyslal na Jiráskův Hronov 2021...

Pardubické uskupení kolem Davida Zelinky Ted', nádech a leť patří už také ke stálícím novodobého ŠP. Jejich „*antropologické postupy komunitního divadla*“ jsou zprávou o těžce zkoušených lidech postižených válkou v současném světě, a ani jejich nová inscenace **Strategie růže** nebyla výjimkou. V Palackého parku ji uvedli jako autentickou performanci – „*prostorem zní nekonečný tok hlasů, jakýsi žalm otiskující osudy a myšlení obětí válečných vřav tohoto světa... Herci věří, že když jeden strom zazní, rozezvučí se celý les,*“ komentuje inscenaci Vladimír Hulec. A ještě další inscenace obohatily jubilejní Šrámkův Písek – jako inspirativní (soubor se profesionalizoval) uvedlo pražské Divadlo Kámen *Poříčskou madonu*, Macháčkovu inspiraci situacemi z románu Jáchyma Topola *Citlivý člověk*, inscenaci „*s neustále zdůrazňovanými spodními proudy neproniknutelného tajemství a zvláštní magie přírody, čehosi nepojmenovatelného – a snad božího v nás a kolem nás*“. Tentokrát si Petr Macháček, byť se mu podle Hulce stále nedaří „*vytvořit jednoznačně působící divadlo*“, vybral ke spolupráci mimořádně disponované a přesvědčivé herečky a herce, kteří spolu s působivými improvizovanými vstupy hostujícího písničkáře Vladimíra Mikulky (v každém představení vystupuje jiný muzikant) nabídli divadelní tvar, s nímž divák musel aktivně nakládat a spolupracovat – hrálo se v ambivalentním prostoru, i mezi řadami diváků...

A konečně, na rozloučenou s jubilejním ročníkem, se diváci vydali spolu s olomouckým souborem Nabalkóně na rituální cestu městem, aby pohřbili symbol smrti, která nás ostatně sužovala celou předešlou zimu i jaro, a nejen metaforicky. Skupina někdejších i současných studentů katedry divadelních a filmových studií olomoucké univerzity pod vedením Vítka Zborníka, inspirovaná folklorní prezentací rituálu vynášení Morany, nás v putovní inscenaci **Morena** provedla řadou působivých zastavení Pískem – až ke kostelu Narození panny Marie, kde každý mohl na figurínu smrtky položit svůj kamínek, jaký jiný symbolický vrchol tohoto divadelnického setkání si lze přát...

Porota šedesátého ročníku ŠP nominovala na Jiráskův Hronov 2021 *Rýžování* Hany Voříškové – a jako kontrast onu extravagantní inscenaci nedašovského souboru *Hory bez*. Doporučila také inscenace *CKD*, *Haló, chci ven*, *Podle všeho*, *Strategii růže*, *Soví zpěv* a *Cvičme v rytmu*. Hrálo se před diváky na jevišti Divadla Fráni Šrámka, v Divadle pod čarou i v exteriérech. Skvělou organizaci opět zařídila Alena Crhová, její dcera Kateřina a Karel Tomas, samozřejmě spolu s bezvadnou podporou místních pořadatelů.

Ani při tomto ročníku nescházela iniciace města – Šrámkův Písek Písku, byť skromnější. Protivirové roušky však nezabránily, aby se v Palackého sadech divadlem nerozzářilo šapitó, vystoupil tu Vít a Marčík se svým *Bajajou*, Richterův Kejklíč s pohádkou *Hrnečku, vař!*, Studio dell' arte se *Zvířátky a loupežníky*. DDM Písek nabídl oblíbené divadelní dílny s maskami a loutkami, nechyběla skokanská exhibice skupiny Family of Move, tradiční improvizací projekt písecké party Kámo nahod', historičtí šermíři z Vimperka či koncert kapely Rusty Strings...

Jubilejní šedesátý ročník skončil – a kolik je jich ještě před námi? Věřme, že další desítky, amatérské divadlo je totiž součástí našich životů, a nejen nás, co se mu celým srdcem věnujeme, jeho tvůrců a nadšenců, kteří se pokoušejí vyjádřit svůj (i náš) svět po svém –

divadlem, ale i těch, co se rádi přicházejí podívat na představení svých kolegů, přátel či známých. Protože chtějí být u toho – a také, aby bylo na co vzpomínat...

Jubilejní 60. Šrámkův Písek (poprvé v roce 1957 – ale oněch pět ročníků se „ztratilo“ v osmdesátých letech, kdy byl bienále) se konal za podobných restrikcí a pandemických souvislostí jako loni. Řada regionálních festivalů neproběhla a z těch mála se i ty konaly za velmi omezených a omezujících okolností. Přesto pořadatelé vybrali program, který byl důstojný a ve stejné době by se klidně mohl uskutečnit i v době nepandemické. Dobře reprezentoval šíři současného amatérského experimentujícího a autorského divadla u nás. A vložené tři nefestivalové – inspirativní produkce – jej vhodně doplňovaly. Nabídly jeho nedávné osobnosti a jejich současné směřování, i lokální podoby divadla na rozhraní edukativního divadla, performance a instalace. (Hulec, Vladimír, Naděje je jediné, co nám zbývá aneb Laboratoř Divadla, AS 2021, www.amaterskascena.cz)

Finální červnový víkend jest tu! A s ním i bezuzdné orgie divadla experimentálního. Těšili jste se na nás? My na vás velmi! Opět se staneme vašimi admirály, táhnoucími vesmírné škunery rozbouřenou galaxií písecké reality nevšedních dní. Na stránkách tohoto věstníku, ve sférách virtuálních i v kontaktu osobním. Divokosti, neopouštěj nás. A ty, ohni, se mnou pojď! Šrámkův Písek slaví šede, tak ať to maže, vříská, jede. Teď rozezní se divadelní struny, a radost bude vládnout všem... Oslava šedesátin Šrámkova Písku sebevědomě kráčí do svého finále, poslední dary se již nedočkavě třepou na své rozbalení a girlandy stále vlají. Jubilant lehce podřimuje, jak zajíc ve své jamce, aby usebral se k dnešnímu zlobení. Žánrová fúze činohry, kabaretu, obřadu, storytelling a folklorní imerze. Kdo by si nevybral? (Petr KlariN Klár, Hvězdy nám přejí, vážení. Písecký odepsanec, žurnál ŠP 2021, č. 0–3)